

MUISTIO

Projekti **1510039615, Nokian kaupunki, Keskustan osayleiskaavan muutos ja Penttilänpuiston maankäytön yleissuunnitelma**

Aihe **Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu**

Päivämäärä **31.1.2018**

Aika **10:00-12:00**

Paikka **Pirkanmaan ELY-keskus, Attila (Yliopistonkatu 38), kokoushuone Meisti, Tampere**

Kokous nro **VON1**

Laatija **Kirsikka Siik**

Kutsutut **Hannu Eerikäinen (Nokian kaupunki)
Jorma Hakola (Nokian kaupunki)
Jari Lehtonen (Nokian kaupunki)
Elina Viitanen (Pirkanmaan ELY-keskus)
Hanna Djupsjöbacka (Pirkanmaan liitto)
Lasse Majuri (Pirkanmaan liitto)
Hannele Kuitunen (Pirkanmaan maakuntamuseo)
Mika Kupiainen (Pirkanmaan pelastuslaitos)
Kirsikka Siik (Ramboll Finland Oy)**

Päivämäärä 31/01/2018

Tiedoksi -

Ramboll
Pakkahuoneenaukio 2
PL 718
33101 TAMPERE

T +358 20 755 6800
F +358 20 755 6801
www.ramboll.fi

- 1. Kokouksen avaus ja järjestäytyminen**
Elina Viitanen avasi kokouksen. Todettiin läsnäolijat. Valitaan Viitanen kokouksen puheenjohtajaksi ja Siik sihteeriksi.
- 2. Neuvottelun tarkoitus**
Kyseessä on Penttilänpuiston aluetta koskevan Keskustan osayleiskaavamuutoksen aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu, jonka tarkoituksena on keskustella hankkeen lähtökohdista, reunaehdoista ja selvitystarpeista.
- 3. Osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja kaavoituksen tavoitteet**
Hannu Eerikäinen esitteli hankkeen ja tavoitteet. Nokian kaupungilla on tarve sijoittaa Penttilänpuiston alueelle uutta koulu- ja monitoimitilarakentamista. Tavoitteena on n. 1000 oppilaan yhtenäiskoulu, monitoimihalli (jossa sijaitisivat myös koulun liikuntatilat), uimahalli ja virkistys- ja urheilupalveluiden kehittäminen. Lisäksi tutkitaan mahdollisuudet asuntorakentamisen sijoittumiselle Vihnusrantaan ja mahdollisesti myös Vihnuskodin alueelle. Tavoiteltu rakentaminen edellyttää yleiskaavan tarkistamista. Koulun suunniteltu paikka sijaitsee maakuntakaavan virkistysalueella.

Penttilänpuisto on tärkeä urheilu- ja liikuntapaikka Nokian keskustassa. Alueella sijaitsevia kenttiä on viime vuosina kunnostettu. Tarpeita myös tekonurmikentälle ja tekojäärädalla on esitetty, mut-

ta toistaiseksi jäähallin vieressä on hiekkakenttä, joka talvisin on luonnonjääkenttänä. Kenttien ympäristössä on myös frisbeegolf—rata, joka kiertelee laajasti puiston alueella. Vuonna 2012 on laadittu liikuntapuiston yleissuunnitelma, jonka pohjalta tähänastiset urheilualan kehitystoimet on tehty. Ilkantielle olisi tarpeen toteuttaa asemakaavassakin oleva alikulku, joka toistaiseksi on jäänyt toteuttamatta.

Alueella on luontoarvoja, mm. kosteikko ja lähteitä alueen luoteisosassa. Kunnallistekniset verkostot ovat kattavat.

Hanke on herättänyt paljon keskustelua. Kaavan aloittamisesta on jätetty eriäviä mielipiteitä kaupungin lautakunnissa ja lehdissä on otettu kantaa. Verkossa on adressi, jossa kerätään hanketta vastustavia nimiä. Etenkin frisbeegolfradan heikentyminen herättää vastustusta.

Toimintojen sijoittumista on tutkittu alustavasti kevyinä karttahahmotelmina. Pysäköinnin kehittämiseksi on myös tarpeita – tapahtumien aikaan nykyiset pysäköintialueet (150ap) ovat täynnä alueelle tarvittaisiin lisää paikkoja tai jopa pysäköintilaitos. Monitoimihallista on laadittu myös alustavia suunnitelmia.

Aluetta koskevat selvitykset on laadittu osaleiskaavan yhteydessä ja vuosina 2003-2013 viereillä olleen Nokiareena-hankkeen yhteydessä. OYK:n liikenneselvityksessä esitettyä liikenneympyrää ei ole toteutettu eikä sille ole tilaa. Paikalle on toteutettu liikennevaloristeys. Eerikäinen arvioi hankkeen lisäävän alueen liikennettä noin 1000 ajoneuvoa/vrk. Koululaisten liikenteessä polkupyörät ovat merkittävä liikennemuoto, vaikka lukiolaisista osa voi saapua myös mopoautoin ja autoin.

Kaavamutoshanke teetetään konsulttityönä, konsultiksi on kilpailutuksen perusteella valikoitunut Ramboll. Konsultin tehtävään sisältyy laatia osaleiskaavan MRL:n mukainen vaikutusarviointi, jossa kiinnitetään erityistä huomiota:

- liikenteen, pysäköinnin ja hulevesien hallinnan järjestämiseen,
- koululaisten ja lähiasukkaiden arkeen ja elinympäristön laatuun,
- virkistysalueiden ja -palveluiden riittävyyteen ja saavutettavuuteen,
- rakennettuun kulttuuriympäristöön ja kaupunkikuvaan sekä
- talouteen ja investointeihin.

Eerikäinen esitteli lopuksi ajatuksensa osaleiskaavan muutostarpeista. Eerikäisen laatima kaavahankkeen OAS on nähtävillä – voi olla koko kaavahankkeen ajan. OASista on jätetty kaksi mielipidettä, jotka on toimitettu viranomaistenkin tietoon. Yleisötilaisuus (työpajatyypinen) on tarkoitus järjestää helmikuun aikana. Kokonaissuunnitelma ja oyk-luonnokset toukokuussa 2018, koko kaava vuoden loppuun mennessä. (Tarkentava tieto 12.3.2018: yleisötilaisuuden ajankohta on sittemmin siirtynyt huhtikuun alkuun ja kaavahankkeen aikataulua tarkistetaan vastaavasti).

4. Viranomaisten puheenvuorot

Paikalla olleet viranomaiset kommentoivat hanketta seuraavasti:

Djupsjöbacka / Pirkanmaan liitto

- Pirkanmaan liitolta ei ole erikseen pyydetty lausuntoa OASista, joten siitä ei ole jätetty erikseen palautetta.
- Pirkanmaan maakuntakaava 2040 on tullut voimaan 8.6.2017 ja se ohjaa osayleiskaavasunnittelua.
- Maakuntakaavan kaavamääräysten suunnittelumääräys-osio antaa oleellista informaatiota kuntakaavojen laadinnalle. Tämän vuoksi kaavamääräysten sisältö tulee huolellisesti kuvata osayleiskaavaselostukseen. Myös osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa olisi tarkoituksenmukaista todeta maakuntakaavan ko. kaavamääräysten sisältö.
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta puuttuu maininta Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 mukaisesta maakunnallisesti merkittävästä kulttuuriympäristöstä (kohde 46/4: Nokian asemanseutu ja asuinalueet/ Asemanseutu, valtatie ja Kylmänojanpuiston ympäristö), joka on osoitettu aluerajauksena maakuntakaavakartalla.
- Pääosa suunnittelualueesta on maakuntakaavan mukaisesti virkistysaluetta (V), jonka suunnittelumääräyksessä todetaan: " Alue varataan yleiseen virkistykseen ja ulkoiluun. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava virkistyskäytödellisyksien säilyminen ja kehittäminen, alueen hyvä saavutettavuus sekä osoitettava maakuntakaavakartalle merkittyjen ulkoilureittien jatkuvuus virkistysalueilla. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristön laatuun, alueen ominaisuuksiin ekologisen verkoston osana sekä merkitykseen luonnon monimuotoisuuden kannalta."
- Osayleiskaavatyössä tarjoutuu mahdollisuus vahvistaa ja hyödyntää Nokian keskuspuiston merkitystä kaupungin keskustaidentiteetin perustana.
- Pirkanmaan maakuntakaavan väestösuunnitteessa 2040 ennakoitaan Nokian asukasmäärän kasvavan noin 10.000 uudella asukkaalla. Nokian keskustan tiivistyvä rakenne ja kasvava asukasmäärä edellyttää riittäviä virkistykseen osoitettuja aluevarauksia.
- Erityisesti osayleiskaavan laadinnassa tulee ottaa huomioon maakuntakaavan Urheilupalvelujen alueen -kohdemerkinnän (u) suunnittelumääräys: "Alueen kehittämisen ja toteuttamisen tulee perustua kokonaisvaltaiseen suunnitelmaan. Alueen suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnonarvojen säilymiseen."
- Nokian keskustan urheilu- tai monitoimihallit muodostavat korttelialuetta, joka tulee myös yleiskaavatasolla osoittaa.
- Merkittävimmät tätä osayleiskaavatyötä varten tehtävät selvitykset tulee kirjata osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Näitä ovat virkistysaluetarkastelut (alueen saavutettavuus, yhteydet ympäristöön, ekologiset yhteydet, virkistysalueiden riittävyys), kulttuuriympäristöselvitys sekä maisemarakennetarkastelu.
- Osayleiskaavan muutoksen laadinnassa tulee korttelialueiden sijoitusratkaisuisissa ottaa huomioon alueen haastavat maasto-olosuhteet ja korkeuserot.
- Osayleiskaavatyön rajauksen olisi tarkoituksenmukaista kattaa laajan aluekokonaisuuden, esimerkiksi koko keskusta-alueen osalta. Tässä tapauksessa esitetty hanke muistuttaa enemmän asemakaavahanketta rajaukseltaan. Erityisesti selvityksissä tulisi ottaa huomioon laajempi alue, sillä muutoksen vaikutusalueena on koko keskusta.

Majuri / Pirkanmaan liitto

- Koulurakennusten purkaminen ei ole kaavoitukselle oikea lähtökohta. Maakuntakaavan tavoitteena on, että 50-60-lukujen rakennusperintöä vaalitaan. On tärkeää selvittää, voiko rakennuksiin sijoittua muuta toimintaa, jos niitä ei enää käytetä kouluna. Rakennukset ovat maakunnallista rakennusperintöä.

Kuitunen / Pirkanmaan maakuntamuseo

- OAS ei ole tullut kommenteille myöskään museolle. Maakuntamuseonkin mielestä olisi hyvä saada OAS nähtäväksi ja mahdollisuus lausua siitä, etenkin hankkeissa joissa on ristiriitoja ja monia erilaisia intressejä.
- Kulttuuriympäristön arvot ja niiden vaalimisen tavoite tulee tuoda näkyviin OASissa. Myös jo tehdyt selvitykset tulee tuoda näkyviin.
- Kyse on harvinaisen hienosta alueesta, jossa kiteytyy kaikki, mitä hyvinvointisuomen rakentamisessa on ollut pinnalla: koulurakennukset, viherympäristö ja Vihnus-koti. Kaavahistoriallisia ja kaupunkisuunnittelun historiaan liittyviä arvoja on nähtävissä taustalla.
- Hankkeessa mennään tarkkuustasoon, jossa on otettava kantaa myös rakennusten säilymiseen. Silloin on tarpeen laatia aiempia yleispiirteisiä selvityksiä huomattavasti tarkempi kulttuuriympäristöselvitys.
- Alueelta löytyy mahdollinen arkeologinen kohde, joka täytyy selvittää tarkemmin, jos alueelle tulee toimenpiteitä. Tässä on siten varauduttava myös arkeologisen selvityksen laatimiseen.
- Koulurakennuksissa on oma, erityinen arvonsa, joka on todettu myös aiemmissa selvityksissä. Arvokysymys tulee käsitellä kaavoituksen yhteydessä.
- Vaikka tehdään osayleiskaavaa, on tarpeen käydä tämän kaavan yhteydessä keskustelua tarkalla tasolla, eikä siirtää sitä vasta asemakaavavaiheeseen – ja tämä vaikuttaa myös osayleiskaavan selvitystarpeisiin.

Kupiainen/ Pirkanmaan pelastuslaitos

- Koko keskustan alueen tarkastelu laajempaan alueeseen on tärkeää myös turvallisuusnäkökulmasta.
- Alue kuuluu konsultointivyöhykkeeseen, joten alueelle kohdentuvista riskeistä tulee saada TUKESin lausunto.
- Miten liikenne purkautuu nopeasti, jos joudutaan evakuoimaan alueen käyttäjiä? Entä mitkä ovat mahdollisuudet pelastautua sisätiloihin?
- Muilta osin pelastuslaitos on voimakkaammin mukana asemakaavan ja kohdekohtaisen suunnittelun vaiheissa.
- Sinänsä urheilu- ja koulutoimintojen yhdistäminen on hyvä tavoite. Pysäköinnin keskittäminen tai maan alle vieminen on turvallisuusnäkökulmasta ratkaisuna mahdollinen.

Viitanen / ELY

- Turvallisuusasiat olisi hyvä tutkia laajemmin strategisessa osayleiskaavassa, jos sellainen laaditaan.

- Kaavan selvityksiin lisättävä luontoarvojen selvitys. Aiemmin laadittu selvitys on vanhentunut ja yleispiirteinen.
- Urheilurakennukset on osoitettava omille korttelialueilleen (YU tai P-alkuiset merkinnyt). Rakennusoikeutta ei välttämättä tarvitse yleiskaavassa miettiä, mutta korttelialuerajaukset tulee osoittaa.
- Pyöräily ja jalankulkuyhteydet sekä niiden turvallisuus ja sujuvuus tulee tarkastella samalla, kun mietitään ajoneuvoliikenteen sujuvuutta.
- MRL:n §63 edellyttää OAS:n laatimista. Kunnan harkinnassa on päättää lausuntojen pyytämisestä. ELY toivoo kuitenkin aina OASin saamista tiedoksi, vaikka ei ottaisi-kaan kantaa asiaan.

Keskustelu:

Nokian kaupungin edustajat kertoivat, että kaupungin johto on halunnut viedä hanketta eteenpäin kouluhankkeena, vaikka asia on myös kaavahanke. Koulujen korjauskustannukset tiedostaen on tutkittu eri vaihtoehtoja, miten kouluasiat järjestettäisiin. Näiden linjauksien pohjalta on syntynyt kaavoitustavoite.

Kouluille on teetetty laajat kuntotutkimukset. Korjaaminen tulisi niin kalliiksi ja siellä on niin laajoja vaurioita, ettei korjaaminen tule kyseeseen. Myöskään toiminnallisesti rakennukset eivät vastaa nykyisiä tilankäytön tarpeita. Päättäjät ovat näiltä lähtökohdilta päätyneet uudisrakennusvaihtoehtoon. Koulujen käyttö kouluna päättyy joka tapauksessa, tapahtuu rakennuksille mitä vaan. Lukiosta vain pahoin vaurioituneet osat korvataan uusilla, toiminta jää.

Maakuntamuseon edustaja totesi, että em. lukiota koskevat tiedot tulee kirjata OAS:n tavoitteisiin.

Pirkanmaan liiton edustajat totesivat OAS-vaiheen lausuntopyyntöihin liittyen vielä, että maakuntaliitossa hallitus ottaa kantaa yleiskaavakysymyksiin. OASissa kerrotaan kaavan tavoitteet. Siitä lausumisen yhteydessä tarkistetaan, onko kaava maakuntakaavan linjausten mukainen ja voidaan tarvittaessa antaa evästystä kaavan laadintaan. Siksi sijainniltaan tai toiminnoiltaan keskeisissä tai laajuudeltaan mittavissa hankkeissa OAS tulisi lähettää liitolle tiedoksi, vaikka OAS-vaiheessa ei välttämättä aina anneta lausuntoa.

5. Jatkotoimenpiteet

Sovittiin seuraavista jatkotoimenpiteistä:

- OAS päivitetään kommenttien perusteella
- Selvitysten hankintaprosessi aloitetaan
- Selvitysten valmistuessa on tarpeen pitää uusi viranomaisneuvottelu, jossa arvioidaan selvitysten riittävyttä.
- Virkistysalueiden riittävyden ja saavutettavuuden selvityksen laatimisen yhteydessä toivotaan selvityksen laativaa konsulttia ottamaan yhteyttä liittoon, josta on saatavissa tähän pohjatietoja

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.20